

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. **Вип. 7. Том 2** / упоряд.: О. Б. Петренко; ред. кол.: О. Б. Петренко, Т. С. Ціпан, Н. М. Гринькова та ін. – Рівне : РДГУ, 2018. – 268 с.

Z

Петренко О. Б.

Дефініція і сутнісне наповнення поняття „освітнє середовище” в контексті сучасної освітньої парадигми ... С. 6–16.

Розкрито змістове наповнення поняття „освітнє середовище”, здійснено аналіз та порівняння різних дефініцій цього терміна. З’ясовано, що під поняттям „освітнє середовище” сьогодні розуміють природне або штучно створене оточення учасників освітнього процесу в просторі освіти, що включає зміст і засоби освіти, спрямовані на забезпечення продуктивної творчої діяльності особистості, її освітній розвиток, педагогічні умови, ситуації, систему взаємин між людьми, поєднаних спільною педагогічною й навчальною діяльністю. Зазначено, що освітньому середовищу притаманні якісні характеристики, власні середовищні чинники й багаторівнева структура з вертикальними взаємозв’язками між рівнями. Розглянуто основні моделі, особливості, структуру й компоненти освітнього середовища як педагогічного явища. Зроблено висновок про те, що освітнє середовище конкретизує сутність і значення сучасної освіти, актуалізує необхідність проектування освітнього простору в умовах реалізації Концепції Нової української школи.

Petrenko O. B.

Definition and substantive content of the concept of „educational environment” in the context of the modern educational paradigm

In the article on the basis of the realized theoretical research the pedagogical essence of the definition of „educational environment” is revealed. The definition of the concept „educational environment” proposed by the researchers of this phenomenon is analyzed. It was found out that nowadays the concept „educational environment” is marked the natural or artificial environment of participants in the educational process in the educational space, which includes the content and various types of educational means that can provide productive creative activity of the individual, his educational development, pedagogical conditions, situations, system mutual relations between persons, united commonality of pedagogical and educational activity. The essential content of the concept „educational environment” is determined. It has been proved that the educational environment has qualitative characteristics, its own environmental factors and a multilevel structure with vertical interrelationships between levels. The main models, features, structure and components of the educational environment as a pedagogical phenomenon are characterized.

Z

Kravchenko O. O.

Problematyka wdrażania podejścia płci w procesie szkolenia pracowników społecznych ... P. 17–25.

One of the main concepts of the study of the process of becoming and development of social work is gender approach that allows studying participation of women and men in practice of social work, forming gender roles of workers and clients. Therefore, currently there is not only tracking evolution and the dynamics of women’s representation in the history of social work in Ukraine but also but also in clarification and analyzing experience of famous women, who have made a significant contribution in the area. Exactly gender approach in process preparation of future social workers is a key precondition forming professional competence as the ability to solve problems on the basis of observance of the principles of gender equality. It is proved that involvement of students in gender research allows deepening scientific search, to introduce into the scientific discourse the contribution of women in the history of social work, compare with the male, study the process of their interrelation, trace the difficult way of establishing equal rights between men and women.

Кравченко О. О.

Проблеми впровадження гендерного підходу у процес навчання соціальних працівників

Висвітлено проблему впровадження гендерного підходу у процес підготовки майбутніх соціальних працівників. Розглянуто гендерний підхід як одну із основних концепцій дослідження процесу становлення та розвитку соціальної роботи, що дозволяє вивчити участь жінок та чоловіків у практиці соціальної роботи. Розглянуто еволюцію та динаміку участі жінок в історії соціальної роботи в Україні. Досліджено діяльність жіночих благодійних організацій у другій половині XIX – на початку XX ст., розкрито внесок жінок у розповсюдження освіти. Обґрунтовано, що гендерний підхід у процесі підготовки майбутніх соціальних працівників є ключовою передумовою формування професійної компетентності як вміння вирішувати проблеми на основі дотримання принципів гендерної рівності. Зроблено висновок про те, що залучення студентів до гендерних досліджень дозволяє поглибити науковий пошук, ввести в науковий дискурс внесок жінки в історію соціальної роботи, порівняти його з чоловічим, вивчити процес їх взаємодії, простежити складний шлях встановлення рівних прав між чоловіками та жінками.

Z

Черній А. Л., Пустовіт Г. П.

Інноваційні зміни в системі післядипломної педагогічної освіти: регіональний контекст ... С. 25–33.

Розглянуто окремі аспекти регіонального виміру у розвитку післядипломної педагогічної освіти. Висвітлено питання наукового обґрунтування, розроблення та експериментальної перевірки моделі підвищення фахового рівня готовності керівних, педагогічних і соціально-педагогічних кадрів до роботи за інноваційними освітніми технологіями в умовах реформування адміністративно-територіального устрою в системі післядипломної педагогічної освіти. Визначено суб'єктивні та об'єктивні чинники, що мають безпосередній вплив на ефективність підвищення фахового рівня готовності керівних і педагогічних кадрів до роботи за інноваційними освітніми технологіями. Охарактеризовано основні підходи, на яких має вибудовуватися підвищення фахового рівня педагогічних працівників в системі післядипломної педагогічної освіти. Окреслено основні шляхи удосконалення системи підвищення фахового рівня педагогічних кадрів в умовах децентралізації.

Cherniy A. L., Pustovit G. P.

Innovative changes in the postgraduate teacher education system: a regional context

The article deals with the briefly characteristics of the important issues of scientific substantiation, development and experimental verification of the model of raising the professional level of management, pedagogical and socio-pedagogical staff to work on innovative educational technologies in the context of reforming the administrative-territorial structure in the system of post-graduate pedagogical education. The factors that have a direct influence on the efficiency of raising the professional level of management and pedagogical personnel to work on innovative educational technologies have been analyzed. The ways of improving the system of raising the professional level in the conditions of decentralization, which provide for the development of the content of educational and professional pedagogical standards are determined, the implementation of which in practice will be effective provided the increase of educational and informational autonomy and practical and professional activities in the system of postgraduate pedagogical education. It was established that at the regional level it is necessary to create an electronic portal of normative-legal, scientific-methodical, informational and reference documents and materials on the development of pedagogical education, and to increase the professional skills of educators, which should provide free and qualitative access to Ukrainian and foreign educational and educational institutions. Technologies, creation of conditions for effective training in distance courses for improvement the professional level of educators.

Z

Карпенчук С. Г.

Європейські цінності – цінності загальнолюдські... С. 34–45.

Розкрито сутність понять, що належать до галузі педагогічної аксіології. Акцентовано увагу на ціннісних орієнтаціях особистості в межах світового та європейського простору. Виокремлено основні європейські цінності, на яких ґрунтується європейське суспільство. Охарактеризовано ціннісну структуру сучасного педагога в модернізаційному цивілізаційному вимірі. З'ясовано, що ціннісні риси особистості вчителя – це складна структура, де компоненти перебувають у системно-ієрархічному зв'язку, а основу складають духовні цінності (любов, свобода, совість, віра, відповідальність та ін.). Визначено основні етапи формування ціннісних орієнтацій. Розглянуто особливості інтегруючих зв'язків між людиною та інформаційно-комунікативним простором.

Karpenchuk S. G.

European values – human values

In the article the essence of the concepts belonging to the field of pedagogical axiology is revealed, attention is focused on the value orientations of man as universal, and in the interpretation with the European. On this basis, the values of the teacher are substantiated. In the author's opinion, a personality of a European-type society is one who perceives his own essence as a component of the general bio- and ecosystem – at the level of „man-nature”, who seeks how to synthesize knowledge about the world of nature and its own essence in it; a person with the established ability to save life on the planet and self-preservation, etc. At the level of „man-society” such personality is aimed at harmonious co-existence with other people in the conditions of micro-, macro- and mega-environment; he coordinates his own moral positions with human (European) values and norms of treatment; he is open to the new both in relations with people and in terms of development of new production skills, critically understands modern approaches to the organization of socio-economic space, political and public leaders, leaders and strives to achieve the highest moral, cultural and professional status; capable of socio-economic and cultural reforms. At the level of „man-culture” such person carefully treats cultural achievements, ranging from ethnic, national, and culminating in a world cultural heritage; oriented to the spiritual level of culture and strives for a „dialogue of cultures” at all levels of the modernization space.

Z

Бабійчук С. М.

Ретроспективний аналіз ролі освіти та науки у братських школах України ... С. 46–53.

Визначено основні аспекти освіти учнів українських братських шкіл як центрів збереження культури та традицій православних християн в Україні. На основі літописних, статутних, архівних та літературних джерел здійснено ретроспективний аналіз освітянських та наукових традицій братських шкіл XVI-XVII століть. Розкрито внесок братських шкіл у становленні тогочасного українського суспільства. Проаналізовано педагогічні твори педагогів та наставників братських шкіл із метою виявлення ролі наукових знань у навчально-виховному процесі. Розглянуто особливості освітньої діяльності братських шкіл через взаємодію науки і духовенства. Зроблено висновок про те, що братські школи відіграли неоціненну історичну роль в освіченості української нації, стали каталізатором для формування нової плеяди науковців XVIII-XIX століть.

Babichuk S. M.

Retrospective analysis of the role of education and science in fraternal schools in Ukraine

In the article the basic aspects of the education of pupils of Ukrainian brotherhood schools – centers of preservation of culture and traditions of Orthodox Christians are analyzed. Based on chronicles, statutes, archives and literary sources, a retrospective analysis of the educational and scientific traditions of the brotherhood schools of the 16th-17th centuries was carried out. The role of science education of pupils of brotherhood schools in the formation of the contemporary Ukrainian society was considered. The pedagogical works of teachers and mentors of Brotherhood Schools are analyzed, with the purpose of revealing the role of scientific knowledge. The motivational aspect of

attracting pupils to education is considered through the authority and pedagogical activity of teachers. Educational activity of the brotherhood schools presented as a result of the interaction of science and clergy. Brotherhood schools were considered as the leading educational and research center of the Ukrainian people with their own library collections and printing houses, in order to carry out not only educational but also educational activities. Although in the eighteenth-century the number of Brotherhood schools began to decrease, they implemented their invaluable historical role in the education of the Ukrainian nation and became a catalyst for the formation of a new scientific elite of the eighteenth and nineteenth centuries.

Z

Баліка Л. М.

Актуалізація поглядів видатних українських педагогів щодо ролі книги та читання у вихованні особистості ... С. 53–60.

Висвітлено проблему втрати у дітей інтересу до читання. Здійснено аналіз поглядів відомих українських педагогів на роль книги та читання у розвитку особистості дитини. Зазначено, що більшість педагогів (К. Ушинський, Х. Алчевська, С. Русова, Б. Грінченко, А. Макаренко, В. Сухомлинський) звертали увагу як на пізнавальні, так і на виховні можливості книжки, вважали, що книга для дитини дає не тільки знання, а й сприяє формуванню повноцінної, всебічно розвинутої особистості. Наголошено на доцільності актуалізації поглядів видатних українських педагогів і використання їх досвіду з метою подолання кризи читання, підвищення значущості ролі книги та читання у процесі виховання дитини.

Balika L. M.

Updating the views of prominent Ukrainian educators on the role of books and reading in personal education

The article deals with the crisis of reading in Ukraine. The ideas of well-known Ukrainian educators on the role of books and reading in the education of the child's personality are accentuated in the article. It is noted that well-known Ukrainian teachers K. Ushynskiy, H. Alchevska, S. Rusova, B. Hrinchenko, A. Makarenko, V. Sukhomlynskyi paid great attention to cognitive and educational possibilities of book. They believed that books for children use not only for the development of speech, memory, imagination, attention, but they also expand knowledge about the world and the activity of people in it. In particular, K. Ushynsky stressed the need to educate children from early childhood skills and abilities of independent conscious reading. S. Rusova highlighted the effective methods of developing the child's speech: reading stories, tales, dramatization and staging of fiction. A. Makarenko advised children to read good tales, which continue the energy of confidence in their abilities. Updating the views of prominent Ukrainian educators will not only enrich the modern teacher with interesting information, but will also allow to effectively use the best examples of the experience of these teachers, which, in turn, will increase the importance of the role of the book and reading in the process of forming the personality of the child.

Z

Бричок С. Б.

Ідеї вивчення дитини дошкільного віку та оточуючого її середовища в спадщині Степана Моложавого (20–30-рр. ХХ ст.) ... С. 60–74.

Актуалізовано ідеї вивчення дитини дошкільного віку та оточуючого її середовища у спадщині Степана Степановича Моложавого (1879–1937). З'ясовано, що педагогічна концепція С. Моложавого як представника соціогенетичного напрямку в педології ґрунтувалася на визнанні вирішальної ролі оточуючого середовища у становленні особистості. Охарактеризовано класифікацію методів вивчення дитини С. Моложавого, яка включала метод фізико-хімічної й фізіологічної науки, лабораторного експерименту, статистичний, типологічний і генетичний методи, метод спостереження та ін. Розглянуто розроблену оригінальну методику обстеження дитини, яка за допомогою обліку та фіксації умов життя й поведінки давала змогу здійснити розгорнутий психолого-педагогічний діагноз і прогноз. Проаналізовано „Програму вивчення поведінки дитини або дитячого колективу”, а також схему вивчення середовища й важковиховуваної дитини.

Brichok S. B.

The ideas of studying a child of preschool age and its environment in the legacy of Stepan Molozhavyi (20-30-ies of XX century)

In the article through the prism of the tasks of the New Ukrainian school the idea of studying a child of preschool age and the environment surrounding her was updated in the legacy of the famous pedologist Stepan Stepanovych Molozhavyi (1879-1937). It was found out that the pedologist as a representative of the sociogenetic direction considered the study of the personality of the child-preschool child and the environment surrounding her as one of the most important tasks of pedology; he argued that social and mental development is carried out in the process of „adapting” child to a variety of environmental conditions. The methods of studying a child according to the S. Molozhavyi methodology, which included the method of physico-chemical and physiological science; method of laboratory experiment; statistical method; typological and genetic methods, method of observation, etc. were classified. The original method of examination of the child developed by S. Molozhavyi was described, which, by means of recording and fixing the conditions of life and behavior, made it possible to carry out the expanded psychological and pedagogical diagnosis and prognosis. The „Program for the study of the behavior of a child or a children’s collective”, a scheme for studying the environment, a scheme for studying a difficult child, proposed by S. Molozhavyi, have been analyzed.

Z

Гринькова Н. М.

Вікові аспекти морального виховання молодших школярів: ретроспективний аналіз ... С. 74–81.

Охарактеризовано психолого-педагогічні особливості учнів молодшого шкільного віку, які необхідно враховувати в процесі організації виховної роботи у контексті морального становлення. Визначено та проаналізовано основні компоненти моральної вихованості. Виокремлено сензитивні періоди морального розвитку молодших школярів. Розкрито систему факторів, які визначають спрямованість морального розвитку і виховання молодших школярів. Підкреслено важливість рефлексії для морального розвитку учнів початкових класів. Розглянуто психолого-педагогічні засади засвоєння моральних знань, моральних норм і принципів. Наголошено на необхідності врахування у виховному процесі вікових змін морального розвитку молодших школярів та впливу соціальних факторів.

Grinkova N. M.

Age aspects of the moral education of younger students: a retrospective analysis

The article deals with psychological and pedagogical features of pupils of junior school age, which must be taken into account in the process of organizing moral education. The following components of moral education like moral knowledge, moral convictions, moral feelings, moral values, moral orientation of behavior, moral habits, moral qualities, moral consciousness and moral culture have been analyzed; sensitive periods of moral development of junior pupils is distinguished; a certain system of factors influencing moral development and upbringing of younger schoolchildren (a society with its moral values, customs, traditions, the surrounding social environment, the nature of relationships with parents, teachers, peers) has been characterized. It was found out that the personality of the teacher put forward high requirements, which should not only teach younger schoolchildren, but also be highly moral in his actions and relationships with other people. The pedagogical aspect of taking into account the age-old peculiarities of the moral development of junior pupils is presented, that is, it effectively organizes the behavior of younger pupils during the game, various types of activities, the use of a system of incentives, means of encouragement and punishment, the organization of an optimal regime, the participation of elementary school pupils in public charity events and activities.

Z

Гудовсек О. А.

Стан дослідженості проблеми підготовки майбутніх учителів галузі мистецтва в Україні ... С. 82–91.

Розкрито деякі аспекти фахової підготовки майбутніх учителів галузі мистецтва в Україні. Виокремлено наукові дослідження вітчизняних педагогів, що розглядали проблему

підготовки учителів галузі мистецтва як в історичному аспекті, так і на сучасному етапі. На основі аналізу науково-педагогічної літератури та дисертаційних досліджень окреслено найбільш значущі проблеми, яких торкаються у своїх дослідженнях сучасні науковці, зокрема формування творчих здібностей майбутніх учителів галузі мистецтва; готовність майбутніх учителів мистецьких спеціальностей до професійного саморозвитку; формування професійної культури майбутнього вчителя образотворчого мистецтва; застосування народної художньої творчості у фаховій підготовці майбутнього вчителя образотворчого мистецтва; підготовка вчителів декоративно-прикладного мистецтва як складова підготовки педагогів образотворчого мистецтва.

Gudovsek O. A.

The state of research into the problem of preparing future art teachers in Ukraine

The article deals with various aspects of the preparation of future teachers of the Arts in Ukraine. On the basis of the analysis of scientific and pedagogical literature and dissertation researches, scholars who considered the problem of preparing teachers of the art industry both in the historical aspect and at the present stage have been distinguished. The most significant problems that are encountered in their research by modern scholars are indicated, in particular: formation of creative abilities of future teachers of the Arts; readiness of future teachers of artistic specialties for professional self-development; formation of a professional culture of the future teacher of fine arts; the use of folk art in the professional training of the future teacher of fine arts; training of teachers of decorative-applied art as a component of training of teachers of fine arts. The author established that despite the research of various aspects of the training of teachers of artistic education in modern Ukraine, the problem of training future teachers of the arts in the historical perspective has not been thoroughly investigated yet. That is the prospect of our further research.

Z

Журба К. О.

Підготовка вчителів до виховання смисложиттєвих цінностей у школярів основної і старшої школи ... С. 91–101.

Розкрито специфіку підготовки вчителів до виховання смисложиттєвих цінностей у школярів основної і старшої школи. Проаналізовано основні концепти методичної допомоги вчителям. Розглянуто запропоновану технологію підготовки та проведення педагогічної ради щодо питань виховання смисложиттєвих цінностей у школярів основної і старшої школи, висвітлено результати її впровадження у практику експериментальних шкіл. Визначено ефективні педагогічні умови виховання смисложиттєвих цінностей у школярів закладів загальної середньої освіти. Визначено найбільш ефективні форми підготовки вчителів до виховання смисложиттєвих цінностей в учнів основної і старшої школи. Наголошено на важливій ролі самоосвіти вчителів в організації процесу виховання смисложиттєвих цінностей у школярів.

Zhurba K. O.

Preparing teachers for the education of meaningful values in primary and secondary school students

The article is devoted to the problem of teacher training for the education of values of meaning for life in secondary and high school students. Methodological assistance to teachers included methodological, conceptual, acmeological, moral and ethical, competence, individual concepts. The training of teachers for the education of meaning of life values in secondary and high school students was carried out through a distance special course, training activities, councils, business games, parenting and pedagogical briefings, information lectures with the elements of the workshop, project and independent work.

Z

Колупасєва Т. Є.

Особливості професійної готовності майбутнього вчителя до роботи в початковій школі ... С. 102–114.

Висвітлено проблему формування в майбутніх учителів початкових класів професійної компетентності. Проаналізовано наукові підходи і напрями готовності майбутнього вчителя початкової школи до здійснення професійної діяльності. Розкрито зміст понять „професійна

компетентність”, „професійна готовність”. Визначено основні етапи процесу професійної підготовки майбутнього вчителя. З’ясовано, що структура професійної готовності до педагогічної діяльності включає психологічну готовність як свідоме ставлення до діяльності відповідно до здібностей і можливостей; практичну готовність як потенційну можливість оволодіння системою професійних знань, умінь та навичок; та моральну готовність, що ґрунтується на усвідомленні важливості професії, позитивному ставленні до майбутньої діяльності та прагненні до максимального використання власних сил і можливостей у майбутній професійній діяльності. Наголошено на доцільності впровадженню у навчальний процес технології проблемно-модульного, проектного, інтерактивного та ситуативного навчання.

Kolupaeva T. E.

Features of future teacher's professional readiness to work in primary school

The article deals with the scientific approaches and directions of the readiness of the future primary school teacher to carry out professional activities. In the article it is shown that readiness is a complex integrative characteristic of the subject of labor and contains motivation, knowledge, skill, experience that ensure achievement of high performance in the performance of professional activities. It is established that its structure includes: psychological readiness, which provides for a conscious attitude to the activity according to individual indicators and capabilities; practical readiness, which determines the potential possibility of mastering the system of professional knowledge, skills and habits; moral readiness, which is based on the recognition of the importance of the profession, as well as on a positive attitude to future activities and the desire to maximize the use of their own forces and capabilities in future professional activities. All this causes considerable interest in subsequent scientific research.

Z

Косарева О. І.

Психолого-педагогічна сутність взаємин батьків та дітей дошкільного віку ...
С. 114–123.

Висвітлено проблему батьківсько-дитячих стосунків, розглянуто особливості взаємин батьків і дітей дошкільного віку. На основі аналізу психолого-педагогічної літератури висвітлено погляди вітчизняних та зарубіжних учених на зміст понять „взаємини”, „батьківсько-дитячі взаємини”. Визначено та охарактеризовано основні структурні компоненти батьківсько-дитячих взаємин. З’ясовано, що взаємини між батьками і дітьми – це процес та результат індивідуального вибіркового відображення сімейних зв’язків, що опосередковують внутрішню та зовнішню активність, а також переживання батьків та дітей у їхній спільній діяльності. Акцентовано увагу на концепціях, що вказують на специфіку батьківської та материнської любові, розкривають особливості дитячо-материнської взаємодії. Зроблено висновок про те, що специфіку взаємин між батьками та дітьми детермінує ставлення дорослого до дитини, у них яскраво проявляються соціально-психологічні закономірності.

Kosareva O. I.

Psychological and pedagogical essence of relations between parents and children of preschool age

The article presents the views of Ukrainian and foreign scholars on the content of the concept of „relationship”, „parent-child relationship”. The author considers parent-child relationships like the process and the result of individual selective reflection of family ties that mediate internal and external activity and feelings of parents and children in their common action. The author points out that close emotional relationships with mother for a child are the most important ones for successful overcoming of difficult situations. These relationships support effective difficulties resistance, provide child’s feeling of safety, reduce the level of anxiety. That is why in the conditions of difficult situation child uses the strategy of adherence that includes his or her active behavior focused on establishment of close relationships with mother. Basic structural constituents of parent/child relationships are adult’s attitude towards child and child’s attitude towards parents. Adult’s attitude towards child determines peculiarities of parent/child relationships as child is not a subject of processes that cause the effect of parents’ attitude determinants.

Z

Косенчук О. Г.

Інноваційна особистість майбутнього педагога дошкільної освіти як наукова проблема ... С. 123–131.

Здійснено науковий аналіз проблеми формування інноваційної особистості майбутнього педагога дошкільної освіти в системі підготовки у закладах вищої освіти. На основі аналізу наукових розвідок вітчизняних та світових науковців виявлено концептуальні положення про інноваційну особистість як суб'єкта інноваційної освітньої діяльності. Здійснено спробу розкрити сутність ключових понять. Висвітлено роль інноваційно-освітнього простору в закладах вищої освіти в аспекті професійного становлення інноваційної особистості. Обґрунтовано доцільність розробки та впровадження дієвих інтерактивних освітніх технологій для формування конкурентоспроможної інноваційної особистості сучасного педагога в умовах закладу вищої освіти.

Kosenchuk O. G.

The innovative personality of a future preschool teacher as a scientific problem

The article deals with the scientific analysis of the state of development of the problem of formation of the innovative personality of the future teacher of preschool education in the system of training in higher education institutions. The conceptual provisions about innovative personality as a subject of innovative educational activity, which is based on interactive educational technologies with proven efficiency, are revealed. The state of scientific researches of Ukrainian and foreign scientists in the aspect of becoming an innovative personality has been analyzed. The attempt was made to form the essence of key concepts. In particular „the innovative personality of the teacher” is a set of socially important professional competences that contribute to the effective implementation of the pedagogical initiative, social responsibility, vocational and educational mobility, competent reflection in the process of creating the trajectory of development of the subject of educational activity. It has been established that the orientation of higher education should be oriented towards the formation of a competitive innovative personality of the future specialist of the institution of preschool education.

Z

Магрламова К. Г.

Нормативно-правова база професійної підготовки майбутніх лікарів у вищих медичних навчальних закладах Великої Британії ... С. 131–139.

Висвітлено питання професійної підготовки майбутніх лікарів у вищих медичних навчальних закладах Великої Британії. Здійснено аналіз нормативно-правової бази вищої медичної освіти Великої Британії на початку XXI століття. Розглянуто діючі на сьогодні нормативно-правові документи і матеріали, відповідно до яких здійснюється організація професійної підготовки фахівців та обґрунтування кваліфікаційних вимог. Розкрито особливості державної політики Великої Британії щодо розвитку та реформування системи вищої освіти. Визначено функції та пріоритетні напрямки роботи Генеральної медичної ради Великої Британії як державного органу охорони здоров'я населення. Визначено основні напрямки розвитку професійної підготовки майбутніх лікарів у вищих медичних навчальних закладах.

Magrlamova K. G.

Regulatory framework for the professional training of future doctors in higher medical institutions of Great Britain

For the last period professional education and training have become one of the fastest developed sectors of the economy of western countries. The dynamic process of social development is closely connected with the rapid changes in the quantitative parameters of national education systems and the updating of the regulatory framework for the training of future specialists. For Great Britain, advanced qualification system is characteristic. Youth education is carried out in accordance with the legal regulation of university education in Great Britain at the legislative level represented by a number of different laws and acts. The aim is to provide young people with in-depth training. The modern approach to the training and retraining of labor potential used in British education is characterized by a variety of content, forms and methods of work. The modern approach to training and retraining of labor potential, which is used in British education, is characterized by a variety of content, forms and methods of work, an increase in the professional level of specialists in human resources management services, an increase

in the proportion of funds spent on these goals using the latest technologies. Economic, administrative and moral factors are used to encourage employees to study in the studied country.

Z

Машкіна Л. А.

Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті розвитку дошкільної освіти в Україні ... С. 140–146.

Висвітлено педагогічні ідеї А. С. Макаренка, обґрунтовано їх актуальність та доцільність використання в умовах сучасного розвитку дошкільної освіти в Україні. З'ясовано, що у педагогічній спадщині А. С. Макаренка проблеми дошкільного дитинства розглядаються в контексті сімейного виховання, організації ігрової та трудової діяльності, особистісно орієнтованого підходу до дітей. Розкрито зміст та завдання сімейного виховання, визначено основні його напрями. Акцентовано увагу на вченні А. С. Макаренка про батьківський авторитет, підготовку дітей до самостійного життя і трудової діяльності. З'ясовано роль гри в житті дошкільника, описано класифікацію іграшок А. С. Макаренка за критерієм взаємозв'язку їх технологічної готовності з виховними та розвивальними можливостями. Визначено основні принципи та компоненти особистісно орієнтованого підходу в дошкільній освіті.

Mashkina L. A.

The creative heritage of A. S. Makarenko in the context of pre-school education development in Ukraine

The article deals with the pedagogical ideas of A. S. Makarenko in the context of development of preschool education in Ukraine. It is assumed that A. S. Makarenko enriched Ukrainian pedagogy, in particular, preschool, with new ideas, which practically realized in his own educational work; his pedagogical legacy is permeated with a sense of responsibility for the future of the younger generation. The main priorities for preschool childhood in the creative heritage of an outstanding teacher are highlighted, in particular, family education, play, work, personal approach. Nowadays Ukrainian pedagogy has a fundamental importance for the development of the theory and practice of world and Ukrainian preschool education. The emphasis is made on the A.S. Makarenko's teaching on parental authority, preparation of children for independent living and work activity, in particular through the game.

Z

Машовець М. А.

Трудове виховання дітей дошкільного віку: пошук нових ідей ... С. 147–153.

Розкрито проблеми трудового виховання дітей дошкільного віку в соціально-економічних умовах розвитку сучасного суспільства. Проаналізовано теоретико-методичний доробок вітчизняних науковців у галузі дошкільної освіти, виокремлено актуальні питання пошуку змісту, методів та завдань організації дитячої праці в закладах дошкільної освіти. Розглянуто внесок Т. Поніманської в розвиток питань трудового виховання дітей дошкільного віку. Розкрито підходи Т. Поніманської до висвітлення проблем трудового виховання в підручнику „Дошкільна педагогіка” (2013 р.). Наголошено на необхідності тісної педагогічної співпраці батьків та дошкільних педагогів у процесі трудового виховання дітей. Надано методичні рекомендації щодо ознайомлення дошкільників з працею дорослих. Окреслено шляхи подальшого удосконалення вирішення завдань формування особистості дитини засобами трудового виховання.

Mashovets M. A.

Pre-school labor education: finding new ideas

The article deals with the problems of labor education of preschool children in the social and economic conditions of the development of modern society. A short digression into the history of the issue is presented, positions are being actualized in the search for content, methods and tasks of the organization of child labor in pre-school educational institutions. The approaches of T. I. Ponimanska to solving the problems of labor education in the textbook „Preschool Pedagogy” are disclosed, and the ways of further improving the formation of the child's personality through means of labor education are described. Six questions-questions, answers-considerations which will help systematize the content of the problem, check the level of understanding of the problem, and outline the ways of in-depth study of this problem in the field of labor education are offered by the author.

Z

Найда Р. Г.

Проблема аксіологізації підготовки майбутніх педагогів у сучасній системі освіти ... С. 154–163.

Здійснено аналіз методологічних засад підготовки майбутніх педагогів у контексті гуманістичної парадигми. Визначено основні проблеми організації гуманістичного виховання студентів. Охарактеризовано складові особистісної гуманістичної концепції педагога. Доведено, що підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти є ефективною за умов її здійснення як системи на принципах цілісності та структурної завершеності. Виокремлено педагогічні умови реалізації основних положень гуманістичного виховання студентів, серед яких – трансформація освітньо-культурного середовища навчального закладу, забезпечення соціально-психологічного комфорту, професійна компетентність викладачів. Визначено етапи підготовки педагога до гуманістичного виховання дітей дошкільного віку.

Naida R. G.

The problem of axiological training of future teachers in the modern education system

The article deals with the analysis the methodological principles of preparing future educators for the positions of the humanistic paradigm. The basic problems of organization of humanistic education of students are determined. The components of the personal humanistic concept of the teacher are described. It has been proved that the training of future preschool education specialists is effective if implemented as a system on the principles of integrity and structural completeness. The pedagogical conditions of realization of the basic provisions of the humanistic education of the students are identified, among them transformation of the educational and cultural environment of the educational institution, provision of sociopsychological comfort, professional competence of teachers. The stages of teacher training for humanistic upbringing of preschool children are determined.

Z

Оксенюк О. В.

Сучасний стан дитячих будинків сімейного типу на Рівненщині ... С. 163–169.

Розглянуто проблему виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Проаналізовано поточний стан і тенденції розвитку дитячих будинків сімейного типу на Рівненщині. Зазначено, що дитячий будинок сімейного типу залишається найбільш пріоритетною формою сімейної опіки. Встановлено, що Рівненщина має середні кількісні показники з утворення дитячих будинків сімейного типу і прийомних сімей серед областей північного регіону України. На основі соціально-демографічних даних сімей Рівненської області, які створили дитячі будинки сімейного типу, розглянуто особливості таких соціальних інститутів за гендерним та територіальним чинниками. З'ясовано, що найвиразнішим спільним соціальним критерієм сімей, які наважилися на створення ДБСТ, є їх релігійна приналежність до протестантизму. Наголошено на тому, що у Рівненській області дитячі будинки сімейного типу мають активну підтримку як зі сторони служб у справах дітей, центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (тобто держави), так і зі сторони соціальних організацій некомерційного сектору (громадських, благодійних, релігійних).

Oksenyuk O. V.

The current state of family-type orphanages in Rivne region

In the article it is emphasized that the adoption of orphans and the arrangement of guardianship (care) in Ukraine always has been and till nowadays remains the priority forms of placement of a child without parental care. Family-type orphanage (FTO) as a social institution for the education of orphans is a large family that provides family support and education for pupils. It is established that the current quantitative ratio of FTO and foster families in the Rivne region is 1:2. At present, Rivne region has the lowest quantitative indicators for the formation of FTO and foster families in the northern region of Ukraine, but FTO in it remains the most popular form of family care.

Z

Омеляненко А. В.

Жанри професійної комунікативної культури майбутніх фахівців дошкільної освіти ... С. 170–176.

Висвітлено проблему формування мовної особистості педагога в контексті культурологічної моделі сучасної освіти. Визначено основні компоненти розвитку комунікативної культури майбутніх фахівців дошкільної освіти. Розглянуто особливості професійних мовленнєвих жанрів, використання яких дозволить студентам якісно та усвідомлено продукувати дискурси різних типів (опис, розповідь, роздум), адекватно добирати мовні засоби, використовувати фрагменти художніх текстів відповідно до поставлених завдань та умов спілкування. Розкрито можливості використання майбутніми фахівцями дошкільної освіти мовленнєвого жанру „роздум” у розвитку професійної комунікативної культури. Обґрунтовано доцільність використання роздуму в педагогічній діяльності вихователів для розвитку їх мовленнєвої рефлексії, лінгвістичного та логічного мислення, комплексу професійних мовленнєвих умінь.

Omelyanenko A. V.

Genres of professional communication culture of future specialists of preschool education

The possibility of using the future specialists of the preschool education of the speech genre „thinking” in the development of professional speech skills, which form the basis of the communicative culture of the teacher are highlighted in the article. In the article it is identified by the author the features of professional speech genres whose use will allow students qualitatively and consciously to produce discourses of various types (description, narration, reflection) adequately pick up linguistic means, to use fragments of artistic texts in accordance with the task and conditions of communication. It is proposed a system of exercises with the use of interactive teaching methods, which will promote the development of communicative speaking culture of future educators of pre-school establishments, updating the functional significance in work on thinking. Linguistic exercises on passive and active observation, on analysis with elements of practical work and independent work, were created to develop speech reflection, linguistic and logical thinking. The increase of the communicative culture of future educators in pre-school establishments takes place in the process of formation of students' knowledge of professional speech as a means of developing a preschooler.

Z

Петренко С. В.

Gamification як інноваційна освітня технологія ... С. 177–185.

Розглянуто особливості Gamification як інноваційної освітньої технології. Розкрито сутність поняття „Gamification”, визначено принципи та механізми використання зазначеного феномену у системі вищої освіти. Зазначено, що особливість і своєрідність Gamification полягає у її неімітаційному характері, у збереженні незмінним змісту діяльності при зміні способу організації цієї діяльності. Виявлено, що основними аспектами Gamification є динаміка, механіка, естетика та соціальна взаємодія. Здійснено порівняння Gamification з іншими ігровими техніками. Розкрито педагогічний потенціал та функції Gamification в освітньому контексті. Обґрунтовано, що застосування інструментарію комп'ютерних ігор в освітньому процесі сприяє підвищенню мотивації студентів, залученню студентів до активного навчального процесу, стимулюванню їх до засвоєння навчального матеріалу, а також подальшого навчання й розвитку.

Petrenko S. V.

Gamification as an innovative educational technology

In article on the basis of theoretical analysis the essence of the concept of „Gamification” is analyzed by the author as the educational phenomenon, as the use of gaming practices and mechanisms in non-game context to engage end-users to solve problems. The principles that underlie Gamification have been characterized; the main aspects of Gamification, namely: dynamics, mechanics, aesthetics, social interaction have been identified. The author described the features of Gamification in the educational process, such as increasing the motivation of students, stimulate their learning; the involvement of the student in the learning process, its stimulation for further training and development. It has been proved that using the tools of computer games in educational process, firstly, strengthens the

motivation of the subject to pay more attention to training activities, and secondly, extends the interest in the job and, finally, increases the likelihood of achieving the goal. From other gaming practices (role-playing, business games etc.) Gamification is distinguished in neimagazine the nature of the activity: preserving unchanged the content of educational activities, Gamification radically transforms the way of organizing these activities and accompanies the entire educational cycle.

Z

Руденко Н. М., Федорова Н. В.

Професійна підготовка майбутніх вихователів спеціальних закладів дошкільної освіти у сфері навчання і виховання дітей із затримкою психічного розвитку ... С. 185–194.

Обґрунтовано теоретико-методичні засади підготовки майбутніх вихователів спеціальних закладів дошкільної освіти до роботи з дітьми із затримкою психічного розвитку. Визначено критерії, показники та типи готовності майбутніх вихователів спеціального дошкільного закладу до формування особистісних властивостей у дітей із затримкою психічного розвитку. Підкреслено, що ефективність формування в студентів означеної готовності визначається завдяки єдності зовнішніх (оптимізація змісту, форм і методів освітнього процесу) і внутрішніх (активізація власних сил, потенційних можливостей, суб'єктної діяльності) детермінант. Проаналізовано особистісну та професійну складові готовності майбутніх вихователів спеціального закладу дошкільної освіти до формування особистісних властивостей у дітей із затримкою психічного розвитку. Розроблено й апробовано модель підготовки студентів до роботи з дітьми із затримкою психічного розвитку, обґрунтовано її ефективність.

Rudenko N. M., Fedorova N. V.

Professional training of future caregivers of special pre-school institutions in the field of education and upbringing of children with mental retardation

In the article it was analyzed the conceptual principles of the training of future teachers of special schools for the formation of personal qualities in children with mental retardation, which are associated with the upbringing of future educators of the attitude towards ourselves as a subject of humanistic transformations in the educational process in the process of general pedagogical and methodical preparation of means the integration of the content of professional disciplines, the filling of humanistic meanings of the students' activities during the practice, the involvement in research in the field professional activity; the criteria, indicators and types of readiness of the future educator of a special preschool institution for the formation of personality traits in children with mental retardation are determined; personality and professional competence are characterized as components of the prepared readiness of the future teacher; psychological and pedagogical conditions of optimization of the student preparation process for the future pedagogical activity on the formation of personal qualities in children with mental retardation are revealed.

Z

Сілков В. В., Сілкова Е. О.

Шляхи формування професійних компетентностей у майбутніх учителів початкових класів ... С. 194–205.

Висвітлено проблему підготовки майбутніх учителів початкових класів до професійної діяльності в контексті зміни освітньої парадигми та запровадження компетентнісного підходу в навчанні молодших школярів. На основі аналізу психолого-педагогічної та методичної літератури розкрито зміст понять „компетентнісний підхід”, „компетентність”, „компетенція”, „ключові компетентності”, „предметні компетентності”, з'ясовано їх спільні та відмінні риси. Акцентовано увагу на математичній компетентності як одній з найважливіших складових ключових компетентностей, визначених Державним стандартом. Визначено основні етапи формування ключових і математичних компетентностей. Охарактеризовано структурні компоненти математичної компетентності. Розкрито основні ознаки сформованості математичної компетентності молодших школярів. Окремлено методичні підходи та шляхи формування професійних компетентностей у майбутніх учителів початкових класів.

Silkov V. V., Silkova E. A.

Ways of formation of professional competence of future primary school teachers

The notions of „competence approach”, „competence”, „competence”, „key competencies”, „substantive competencies”, „mathematical competencies” have been analyzed in the article. It is determined that competence forms the basis of qualification of a graduate of any educational institution. The competence of the future teacher of primary school is considered by us as an ability to implement a competent approach in the education of junior pupils. The structure of competencies is established: knowledge; the ability to use this knowledge; evaluation – of yourself, of the world, of your place in the world, of concrete knowledge, of the necessity or indifference to your activity, as well as of the method of its acquisition or use. It has been established that one of the ways of forming professional competences for future primary school teachers is the interdisciplinary connection of all academic disciplines from the curriculum of teacher training in the direction 013 „Primary education”. It has been established that mathematical competence is a personal entity that characterizes the student's ability to create mathematical models of environmental processes, apply the experience of mathematical activity during solving educational-cognitive and practically oriented tasks necessary for self-realization of students in a changing world. Mathematical competence is defined by us as the ability to see and apply mathematics in real life, to understand the meaning and method of mathematical modeling, the ability to construct a mathematical model, to explore its mathematical methods, to use the obtained results.

Z

Стельмашук Ж. Г., Панчук А. П.

Проблема дисциплінованості учнів у контексті формування Нової української школи ... С. 205–212.

Розглянуто проблему шкільної дисципліни та виховання дисциплінованості у контексті Концепції Нової української школи. Розкрито зміст поняття „дисциплінованість”. Зазначено, що проактивний підхід до дисципліни та впровадження правил є важливими складовими ефективного управління класом. Надано рекомендації щодо створення правил та їх реалізації на практиці. Визначено принципи реагування на незначні порушення дисципліни відповідно до Концепції Нової української школи. Обґрунтовано, що проактивний підхід до дисципліни, який передбачає єдність поведінкових аспектів, безпеки та вольових зусиль особистості, а також упровадження нових правил, сприятиме вихованню дисциплінованості як морально-вольової якості особистості.

Stelmashuk Zh. G., Panchuk A. P.

Discipline of students in the context of forming a new Ukrainian school

The interpretation of concept „discipline” in psychological and pedagogical literatures is revealed in the article. It was found out that with the adoption of the Concept of the New Ukrainian School, the problem of school discipline and discipline did not lose relevance, and a proactive approach to discipline and the introduction of rules were called important components of effective class management. It has been substantiated that the rules for students was not rejected, however, the approach to their development, implementation and compliance is transformed. The recommendations on the creation of rules and their implementation in the practice that are demonstrate of expectations for the student's behavior and ensure their informed compliance are characterized. The principles of respond to minor of violations that are valid according in the concept of a New Ukrainian school are offered. It is concluded that a proactive approach to discipline that involves the unity of the behavioral aspects, security and willpower of the personality, as well as the implementation of the new rules will be contribute to the discipline as moral-volitional qualities of personality.

Z

Ціпан Т. С.

Сутність і наукові визначення феномену акмеологія ... С. 212–220.

Розкрито поняття та змістовну сутність акмеології. Розглянуто наукові позиції вчених щодо визначення ролі та місця акмеології як науки про досягнення людиною найвищих вершин у життєдіяльності та самореалізації творчого потенціалу, який є основою загальнолюдських потенційних можливостей. Визначено і проаналізовано латентний, номінальний, інкубаційний та інституційний етапи розвитку акмеології. Акцентовано увагу на специфіці акмеології, яка

полягає в дослідженні всього життєвого і професійного шляху особистості, розгляді її одночасно в психологічному та соціально-професійному аспектах. Охарактеризовано критерії значущості „акме”: суспільно значущі, особистісні, індивідуальні. Обґрунтовано суспільну цінність та завдання акмеології як сфери наукової діяльності.

Tsipan T. S.

The essence and scientific definitions of the phenomenon of acmeology

The article deals with the stages of development of acmeology: latent, nominal, incubation, and institutional. The concept and essence of acmeology as a science of human achievement of the highest peaks in the life and self-realization of creative potential, which is the basis of universal human potential, is analyzed. The scientific positions of scientists concerning determination of the role and place of acmeology as a science about the regularities of higher achievements in the integral development of a person are considered. The emphasis is made on the specifics of acmeology, the essence of which is on the examining of the entire life and professional way of the individual, considers it simultaneously in psychological and socio-professional quality. Social significance and tasks of the science is defined. The criteria for the significance of “acme” are described, namely: socially, objectively meaningful “acme”, personal and individual.

Z

Шулігіна Р. А.

Історико-педагогічний і сутнісний аналіз проектного навчання майбутніх педагогів ... С. 221-229.

Розкрито проблему використання методу проектів у процесі професійної підготовки і становлення майбутніх педагогів. Здійснено історико-педагогічний аналіз проектного навчання в контексті нових тенденцій і досягнень педагогічної науки, які гарантують його результативність як прогресивної освітньої технології. Проаналізовано різні підходи до трактування поняття „метод проектів”. Виявлено сутнісні ознаки та принципи методу проектів. Розглянуто основні переваги проектної технології навчання, визначено критеріальні вимоги її успішної реалізації. Обґрунтовано, що метод проектів є важливим засобом організації самостійної, творчої, перетворювальної діяльності суб’єктів навчання, спрямованим на формування професійних компетенцій майбутніх педагогів.

Shuligina R. A.

Historical and pedagogical and essential analysis of project training of future teachers

The article deals with the historical and pedagogical analysis of project training in the context of new trends and achievements of pedagogical science, which guarantee its effectiveness as a progressive educational technology. The description of scientific positions concerning the use of traditional methods of teaching in the pedagogical activity in favor of practical oriented educational technologies (method of projects), corresponding to the challenges of time. The essence, approaches to the interpretation and understanding of the basic concept of „method of projects” as an important means of organizing independent work, creative, transformative activity of subjects of study aimed at forming professional competences of future teachers are specified. It is proved that multifunctionality of the method of projects by purpose, the ability to perform a number of important goals and objectives, confirms its value. The method of projects is considered as an instrument that subordinates all pedagogical theories to the main factor of education – action, and its use helps to develop skills and skills that significantly increase the adaptability of students to future professional activities and modern life.

Z

Войтович О. В.

Формування емоційної стійкості майбутнього вихователя в процесі професійної підготовки ... С. 230-238.

Розглянуто емоційну стійкість як важливу складову вольового компонента емоційної культури особистості та готовності до майбутньої професійної діяльності. Висвітлено проблему формування емоційної стійкості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти. На основі аналізу сучасних психолого-педагогічних досліджень розкрито зміст поняття

„емоційна стійкість”, аналізуються її складові. Визначено симптоми порушень емоційної стійкості. Акцентовано увагу на проблемі емоційного вигорання педагогів, виявлено чинники, які його детермінують. Охарактеризовано основні методи діагностики емоційного вигорання. Розглядається система засобів формування емоційної стійкості студентів у процесі підготовки до професійної діяльності та профілактики порушень.

Voitovich O. V.

Formation of emotional stability of the future caregiver in the process of vocational training

A subject of the article is a problem of the emotional resilience forming of the future teacher, including his development in the process of students' training for their professional activity. The theoretical and methodological analysis of psychological and pedagogical research of the problem has been carried out. It was determined the definition of the emotional resilience of the educator, his components as well as the symptoms of violations of emotional resilience; a list of factors that determine them was given. It was considered a system of means for forming emotional resilience in the students' training process for their professional activity and prevention of violations. The necessity of identifying the criteria, indicators and levels of emotional resilience formation as the readiness of students for constructive decision of emotional situations in the professional activity is substantiated. The importance of developing measures for the development of resources and conditions of psychological and pedagogical interaction of students, taking into account their individual characteristics was presented. The necessity of introducing the program of formation of emotional literacy of students in the existing process of professional training has been proved.

Z

Олійник О. М.

Культивація емоційної культури як ціннісної потреби дитини дошкільного віку ... С. 239-246.

Розкрито питання формування емоційної культури як важливої складової її соціальної компетентності в педагогічному та психологічному аспектах. Висвітлено зміст поняття „емоційна культура”. Розглянуто прояви особистісної культури, визначено компоненти емоційного розвитку дитини. Проаналізовано наукове підґрунтя сучасних підходів щодо формування емоційної культури дітей дошкільного віку. Підкреслено роль вихователя у процесі формування емоційної компетентності дошкільників. Зазначено, що специфіка відбору педагогічних засобів формування емоційної культури обумовлена врахуванням вікових та психологічних особливостей дітей старшого дошкільного віку. Запропоновано методи та прийоми прищеплення особистісних цінностей дитини.

Oliynyk O. M.

Cultivation of emotional culture as a value need of a preschool child

In the article it is outlined the issue of formation of emotional culture as an important component of its social competence in pedagogical and psychological aspects. The scientific basis of modern approaches to the formation of the emotional culture of children of the senior preschool age had been analyzed; the components of emotional development of the child, peculiarities of correction of the emotional sphere, in particular emotional control and moral feelings, directions of the formation of emotional experience have been revealed; pedagogical means, methods and techniques of instilling the personality values of the child have been offered. The harmonious cohabitation with the environment provides children's competence in the world of emotions and feelings. Preschoolers' emotional comfort may be provided just by adults understanding and respecting them. Such synthesis provides effective pedagogical conditions for the development and improvement of children's emotional sphere and creativity. The specificity of selection of pedagogical means of formation children's emotional culture is promoted by taking into account the peculiarities of senior preschoolers' development: the desire for independence in their activities, egocentricity of thinking and the need in game interaction.

Z

Ратинська І. В.

Гуманізація виховного середовища закладу вищої освіти у вихованні моральної відповідальності студентів ... С. 247-256.

Висвітлено проблему гуманізації виховного середовища закладу вищої освіти у вихованні моральної відповідальності студентів. Розглянуто провідні наукові підходи (особистісно зорієнтований, компетентнісний, середовищний) до виховання моральної відповідальності студентської молоді. Підкреслено, що необхідною педагогічною умовою у вихованні моральної відповідальності студентів є гуманізація виховного середовища закладу вищої освіти. Обґрунтовано, що гуманізація виховного середовища закладу вищої освіти забезпечується шляхом відмови від авторитарного стилю виховання, створення сприятливого морально-психологічного клімату в навчальному закладі, демократизації освітнього процесу, партнерській взаємодії педагогів та студентів. Визначено основні принципи гуманізації виховного середовища закладу вищої освіти в контексті формування у студентів моральної відповідальності.

Ratinskaya I. V.

Humanization of the educational environment of a higher education institution in the education of students' moral responsibility

The article is devoted to the problem of humanization of the educational environment of a higher educational establishment in the formation of students' moral responsibility. The main scientific approaches (personally oriented, competence, environment) and principles (system, humanism, connection with life, consciousness and activity, goal-setting, partnership interaction, mobility, democracy, combination of purposeful educational activity with initiative and autonomy, orientation towards positive sides of the personality) to the education of moral responsibility of student youth are considered. The conditions of humanization of the educational environment of higher educational institutions, in particular: refusal of the authoritarian style of education, creation of favorable moral and psychological climate in an educational institution; democratization and self-government; affiliate interaction and effective communication are characterized.

Z

Тараджук Д. О.

Принцип індивідуалізації – основа розбудови інклюзивного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти ... С. 256–265.

Висвітлено питання впровадження принципу індивідуалізації у навчальний процес дітей з особливими освітніми потребами. Розкрито сутність принципу індивідуалізації в інклюзивному освітньому середовищі в закладах дошкільної освіти. Проаналізовано поняття „індивідуалізація”, „індивідуальний підхід”, „інклюзивне освітнє середовище”. Висвітлено педагогічні засади вивчення та застосування індивідуального підходу. З'ясовано, що індивідуалізація є запорукою ефективності педагогічного процесу та базується на тому, що будь-який освітній вплив здійснюється крізь призму індивідуальних особливостей конкретної дитини. Визначено умови ефективного здійснення принципу індивідуалізації в навчальному процесі. Акцентовано увагу на значенні професійної майстерності педагогів у навчанні та вихованні дітей в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Taradiuk D. O.

The principle of individualization – the basis of building an inclusive educational environment in pre-school institutions

The article deals with the theoretical analysis of the concepts of „individualization”, „individual approach”, „inclusive educational environment”. The implementation of the principle of individualization in an inclusive educational environment, as a condition for the successful acquisition of education by all children with their individual uniqueness is considered in the article. On the basis of analysis, generalization and systematization of scientific researches, pedagogical principles of studying and application of an individual approach are highlighted. It is revealed that the realization of this principle requires compliance with a number of conditions. In modern educational institutions, an individual approach loses its power due to the inability of teachers to cover all participants in the educational process. The stages of the implementation of the individual approach, which promote more

active and effective use of the principle of individualization are singled out. The conclusions drawn in the article can be used during the theoretical substantiation of the implementation of an individual approach through tutor activity of teachers.